

Sivilombudet
Postboks 3 Sentrum

0101 OSLO

Vår saksbehandler
Unn Elisabeth Huse

Vår ref.
21/22315
oppgis ved alle henv.

Deres ref.
21/2823

Dato
13.07.2021

Svar - Undersøkelse - saksbehandlingstiden i innsynssaker

Åpenhet er en sentral del av Trondheim kommunes verdigrunnlag, og vi er opptatt av å legge til rette for offentlighet for å sikre innsyn og kontroll med kommunens virksomhet. Vi viser i denne forbindelse til Åpenhetsprisen 2015 (Kommunikasjonsforeningen) som ble tildelt nettopp for kommunens arbeid med å fremme åpenhet. Etterspørselen etter innsyn har imidlertid økt vesentlig over tid, noe som har medført utfordringer mtp saksbehandlingstid. Vi utdyper derfor disse forholdene innledningsvis og kommer deretter inn på de konkrete spørsmålene fra sivilombudet.

Kommunen har over tid observert en generell økning i antall innsynsforespørsler. Denne økningen har vært spesielt sterk fra 2020, og vi vurderer at den pågående pandemien og etablering av ny nettavis i Trondheim (Nidaros) er viktige årsaker til dette. Vi registrerte i 2019 2267 innsynskrav etter forvaltningsloven og offentleglova (ekskl bygg-/ plansaker). For 2020 var tilsvarende tall 3410 (dvs en økning på 50 % (1143 henvendelser)). Første kvartal ble det registrert 1764 saker, som utgjør en økning på mer enn 80 % fra samme periode i fjor. For å belyse utfordringene vil vi nevne at det i februar ble satt foreløpig dagsrekord i antall innsynsforespørsler på 136 innsynsforespørsler på en dag.

Avgrenset til innsyn etter offentleglova, mottok vi 428 henvendelser i første kvartal. For 1. kvartal 2021 var tilsvarende tall 1106 henvendelser (en økning på 678 henvendelser som utgjør en økning på drøyt 158 %). I underkant av 700 av disse var henvendelser fra Nidaros, og vi registrerer at det er etablert en arbeidsform hvor flere av medarbeidere kan sende innsynsforespørsel i samme dokument(er). I tillegg til den sterke veksten i antall innsynsforespørsler, har også kompleksiteten i behandlingen av innsynskravene økt gjennom at det jevnlig fremsettes krav som ligger helt i grenseland mtp identifikasjonskrav og som er tidkrevende å besvare. Vi observerer også at den nye avisen nærmest rutinemessig synes å påklage avslag uten å se hen til Statsforvalterens vurderinger i tilsvarende saker for samme avis. Så langt har den nye avisen ikke fått medhold hos klageinstans. For kommunen er utarbeidelse av saksframlegg ved oversendelse til klageinstans i slike klager tidkrevende, også i saker som kan synes ukomplisert. I sum har dette medført en svært krevende situasjon.

Selv om kommunen har omdisponert ressurser fra andre oppgaver, har det ikke vært tilstrekkelig til å møte økt kompleksitet og den sterke veksten i etterspørselen. Det innebærer at det per i dag dessverre har oppstått et betydelig etterslep. Dette er forhold som kommunen allerede har viet stor oppmerksomhet, og som utdypes under spørsmål tre.

Nedenfor besvares de konkrete spørsmålene fra Sivilombudet.

1 Vi ber kommunen redegjøre for hvor store restanser kommunen har på innsynsområdet. Hvor mange innsynskrav ligger per i dag ubehandlet hos kommunen? Hvor gamle er innsynskravene? Hvor mange ubehandlede innsynsklager har kommunen i dag? Hva er gjennomsnittlig saksbehandlingstid i klagebehandlingen?

Per 5. juli har kommunen 415 ubehandlede innsynssaker etter offentleglova. Dette antallet omfatter også purringer og klager på vedtak. Sistnevnte utgjør erfaringsvis et beskjedent antall. I underkant av 20 saker er datert i mars/ april og ligger hos faginstans for videre behandling. De eldste kravene i det ordinære sakstilfanget er datert 07.05.21.

2 Oppfyller kommunen sine plikter i henhold til offentleglovas saksbehandlingsfrister?

For tiden opplever kommunen en etterspørsel og kompleksitet i arbeidet med innsynsbegjæringer som fremstår ekstraordinær sammenlignet med tidligere perioder. Trondheim kommune er som andre kommuner allerede under betydelig press knyttet til koronapandemien. Arbeidet med innsyn etter offentleglova forutsetter kompetanse på en rekke områder som regelverk, kommunens organisering, arkiv og dokumentasjonsforvaltning. Nye/ omdisponerte medarbeidere må følgelig gjennom en omfattende opplæring som igjen utgjør en tilleggsoppgave for kommunens allerede tungt belastede innsynsgruppe. Til tross for omdisponering av ressurser har det ikke vært mulig å opprettholde en normal saksbehandlingstid.

3 Dersom kommunen har store restanser - er det iverksatt tiltak for å få ned disse? Vi ber kommunen redegjøre for eventuelle igangsatte eller planlagte tiltak og om kommunen vurderer disse til å være tilstrekkelig effektive for å få ned saksbehandlingstiden.

Trondheim kommune har stor oppmerksomhet på utfordringene knyttet til innsyn. Det er allerede vedtatt å styrke arbeidet med innsynsbegjæringer. I første omgang er det avsatt ressurser i størrelsesorden ett årsverk for gjennomføring av prosjekt "Innsyn". I dette prosjektet vil det bli arbeidet med aktiv tilgjengeliggjøring av relevant dokumentasjon for media, økt bruk av fulltekstpublisering i postliste samt forbedring av interne systemer og arbeidsprosesser. Blant annet er det identifisert behov for en noe sterkere sentral oppfølging av innsynskrav og klagebehandling i saker hvor saksansvaret er overført til enheter/ tjenesteområder. Kommunen har videre vedtatt å forsterke den sentrale innsynsgruppen med en ny fast 100 % stilling fra 2022.

Vi har stor tillit til at de planlagte tiltakene vil gi betydelig effekt. Samtidig vil noen av gevinstene først kunne utløses etter noe tid, og det er fortsatt usikkerhet ved hvorvidt den beskrevne satsningen er tilstrekkelig til fullt ut å møte den sterke veksten på området. Trondheim kommune vil derfor gjennomføre en evaluering innen utgangen av 2021, og vil deretter vurdere evt ytterligere tiltak.

TRONDHEIM KOMMUNE
Trondheim byarkiv

Vår referanse
21/22315

Vår dato
08.07.2021

Med hilsen
Trondheim kommune

Unn Elisabeth Huse
byarkivar

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift